

Sesijas dokuments

A9-0040/2022

3.3.2022

ZIŅOJUMS

par Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu: 2022. gada
ilgtspējīgas izaugsmes pētījuma nodarbinātības un sociālie aspekti
(2021/2233(INI))

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja

Referents: *Helmut Geuking*

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lpp.
EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS	3
PASKAIDROJUMS	22
INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU ATBILDĪGAJĀ KOMITEJĀ	25
ATBILDĪGĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA.....	26

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu: 2022. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījuma nodarbinātības un sociālie aspekti (2021/2233(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Komisijas 2021. gada 24. novembra paziņojumu “2022. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījums” (COM(2021)0740),
- ņemot vērā Komisijas 2021. gada 24. novembra priekšlikumu Komisijas un Padomes vienotam nodarbinātības ziņojumam (COM(2021)0743),
- ņemot vērā Komisijas 2021. gada 24. novembra ieteikumu “Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku” (COM(2021)0742),
- ņemot vērā Komisijas 2021. gada 24. novembra ziņojumu “Brīdināšanas mehānisma ziņojums par 2022. gadu” (sagatavots saskaņā ar 3. un 4. pantu Regulā (ES) Nr. 1176/2011 par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību)” (COM/2021/741),
- ņemot vērā Komisijas 2021. gada 24. novembra ziņojumu “2022. gada budžeta plāna projekti: kopējais novērtējums” (COM(2021)0900),
- ņemot vērā Komisijas 2020. gada 1. jūlija paziņojumu “Eiropas Prasmju programma ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai” (COM(2020)0274),
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 12. februāra Regulu (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu¹,
- ņemot vērā Komisijas sagatavoto Eiropas ekonomikas prognozi — 2021. gada rudens,
- ņemot vērā Komisijas 2020. gada 30. septembra paziņojumu par Eiropas izglītības telpas izveidi līdz 2025. gadam (COM(2020)0625),
- ņemot vērā Komisijas 2020. gada 30. septembra paziņojumu “Digitālās izglītības rīcības plāns 2021.–2027. gadam. Izglītības un apmācības pārveide digitālajam laikmetam” (COM(2020)0624),
- ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Padomes ieteikumam par individuālajiem mācību kontiem (COM(2012)0773),
- ņemot vērā Padomes 2020. gada 19. maija Regulu (ES) 2020/672, ar ko izveido Eiropas pagaidu atbalsta instrumentu bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā (SURE) pēc Covid-19 uzliesmojuma,

¹ OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.

- ņemot vērā Komisijas 2020. gada 5. marta paziņojumu “Savienība, kurā valda līdztiesība: dzimumu līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam” (COM(2020)0152),
 - ņemot vērā Austrijas, Bulgārijas, Dānijas, Igaunijas, Īrijas, Latvijas, Lietuvas, Maltas, Nīderlandes, Somijas un Zviedrijas neoficiālo dokumentu², kurā ir iestrādes Porto sociālā samita deklarācijai,
 - ņemot vērā 2021. gada 20. oktobra rezolūciju par eurozonas nodarbinātības un sociālās politikas nostādņem 2021. gadā³,
 - ņemot vērā Astanas 2018. gada deklarāciju par primāro veselības aprūpi,
 - ņemot vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru (ESTP), ko 2017. gada novembrī izsludināja Eiropadome, Parlaments un Komisija,
 - ņemot vērā 2011. gada 9. decembrī pieņemto ES sociālās ekonomikas rīcības plānu,
 - ņemot vērā Reglamenta 54. pantu,
 - ņemot vērā Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas ziņojumu (A9-0040/2022),
- A. tā kā Eiropas pusgada politikas koordinēšanā un dalībvalstīm ir jāievēro piemērojamie un attiecīgie Savienības noteikumi par stabilām publiskajām finansēm; tā kā Eiropas pusgads nodrošina vienotu satvaru ekonomikas, budžeta un nodarbinātības politikas uzraudzībai un koordinēšanai visās ES dalībvalstīs, lai nodrošinātu stabilas un ilgtspējīgas publiskās finanses un makroekonomikas stabilitāti, atbalstītu strukturālās reformas un palielinātu investīcijas, tostarp divējādajā zaļās un digitālās pārkārtošanās jomā; tā kā Eiropas pusgadā ir ņemta vērā arī Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) izveide, kas virzīs dalībvalstu reformas un investīcijas saskaņā ar ES prioritātēm, kuras izklāstītas tā sešos pīlāros, vienlaikus risinot problēmas, kas tiks apzinātas turpmākajos konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos; tā kā tā mērķis ir pakāpeniski pārorientēt ekonomikas politikas koordināciju no Covid krīzes risināšanas uz pamatu izveidi iekļaujošai atveseļošanai un spēcīgākai noturībai⁴; tā kā Eiropas pusgads kā daļa no ES ekonomikas pārvaldības sistēmas ir jāpielāgo, lai ņemtu vērā ne tikai ekonomiskos un sociālos mērķus, bet arī mērķus, kas saistīti ar zaļo un digitālo pārkārtošanos, veselības aprūpes sistēmu konsolidāciju un piekļuves un iespēju nodrošināšanu bērniem un jauniešiem;
- B. tā kā ir ļoti svarīgi nodrošināt, lai Eiropas pusgads koordinētu un uzraudzītu dalībvalstu centienus īstenot ESTP principus, jo īpaši ES pamatmērķus, kas nodrošina, ka līdz 2030. gadam vismaz 78 % personu vecumā no 20 līdz 64 gadiem ir nodarbinātas, vismaz 60 % no visiem pieaugušajiem katru gadu piedalās apmācībā un ka nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku skaits tiek samazināts vismaz par 15 miljoniem, starp tiem vismaz 5 miljoni bērnu; tā kā 2022. gada vienotajā

² <https://www.government.se/articles/2021/04/social-summit-non-paper-by-austria-bulgaria-denmark-estonia-finland-ireland-latvia-lithuania-malta-the-netherlands-and-sweden/>.

³ Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0426.

⁴ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/european-semester-timeline/2022-european-semester-cycle_en.

nodarbinātības ziņojumā lielāka uzmanība ir pievērsta ESTP īstenošanai saskaņā ar saistībām, kas noteiktas 2021. gada marta rīcības plānā un ko ES vadītāji uzņēmas 2021. gada 8. maija Portu deklarācijā; tā kā Eiropas pusgada īstenošanai būtu jāstiprina Savienības virzība uz zaļu, digitālu un taisnīgu pārkārtošanos un jāpalīdz sasniegt augšupēju sociālo un ekonomisko konvergenci, risinot demogrāfiskās problēmas, un sasniegt ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM);

- C. tā kā ES ir dibināta, pamatojoties uz Līgumu pamatvērtībām, piemēram, cilvēka cieņas, vienlīdzības un cilvēktiesību ievērošanu; tā kā tās dalībvalstis ir apņēmušās ievērot šīs vērtības un īstenot Parīzes nolīgumu, ANO IAM un EPRS; tā kā pašreizējās Covid-19 pandēmijas dziļā ekonomiskā un sociālā ietekme, tostarp īpaši smagā ietekme uz bērniem un jauniešiem, neaizsargātām grupām un darba ņēmējiem, ko visvairāk ietekmēs ekonomikas lejupslīde pēc Covid-19 pandēmijas un Eiropas ekonomikas strukturālās pārmaiņas saistībā ar divējādo pārkārtošanos, liecina par nepieciešamību risināt sociālos jautājumus Eiropas līmenī, kā arī nepieciešamību pēc ilgtspējīgas, digitālas un noturīgas atveseļošanas, kas radīs kvalitatīvas darbvietas un ilgtspējīgu izaugsmi un konsolidēs mūsu stratēģisko autonomiju, vienlaikus respektējot valstu tiesību aktu un prakses daudzveidību; tā kā Līguma par Eiropas Savienību preambulā ekonomikas politikas vispārējie mērķi ir definēti kā “ekonomikas stiprināšana un konverģence” un “iedzīvotāju ekonomiskais un sociālais progress, ņemot vērā ilgtspējīgas attīstības principu”;
- D. tā kā Covid-19 pandēmijas dēļ ekonomikā 2020. gadā ir notikusi strauja lejupslīde; tā kā Eiropas reģioni un ekonomika nav skarti vienādi un tādā pašā mērā; tā kā 2020. gadā straujā IKP samazinājuma ietekmi uz bezdarbu mazināja dažādi politikas risinājumi, tostarp darbvietu saglabāšanas shēmas; tā kā nodarbinātība un kopējais nostrādāto stundu skaits ir gandrīz atgriezies pirmskrīzes līmenī, lai gan atveseļošanās temps dalībvalstīs ir nevienmērīgs; tā kā krīzes ietekme rada ne tikai ievērojamu izaicinājumu, bet arī iespēju atjaunot mūsu ekonomiku un sabiedrību un īstenot zaļo un digitālo pārkārtošanos ilgtspējīgākā, noturīgākā un iekļaujošākā veidā; tā kā šādai pārveidei vajadzētu pavērst pretējā virzienā pieaugošo nevienlīdzību, stiprināt sociālo kohēziju un nodrošināt, ka neviens netiek atstāts novārtā; tā kā saskaņā ar Eiropas ekonomikas 2021. gada rudens prognozi sagaidāms, ka 2021. gadā izaugsme būs 5 %, 2022. gadā — 4,3 % un 2023. gadā — 2,5 %, augstāka nekā iepriekš tika paredzēts; tā kā atveseļošanās tomēr būs ļoti atkarīga no pandēmijas turpmākās izplatības⁵ un tās apturēšanai īstenojamiem saimnieciskās darbības ierobežojumiem; tā kā kopš atveseļošanās sākuma ražošanas un pakalpojumu jomā atkal ir vērojams darbaspēka trūkums; tā kā dažās ES valstīs vai reģionos ir ziņots par darbaspēka trūkumu atsevišķās profesijās, bet citās ES valstīs vai reģionos ir vērojams kvalificētu darbinieku pārpalikums, kas liecina par darbaspēka mobilitātes un migrācijas plūsmu nozīmi; tā kā darbaspēka trūkumu izraisa arī strukturālās tendences (piemēram, novecošana) un citi faktori, kas pastāvēja vēl pirms pandēmijas;
- E. tā kā darba tirgū neizmantotā darbaspēka rezervē ietilpst bezdarbnieki, nepietiekami nodarbinātie (t. i., nepilna darba laika darba ņēmēji, kuri vēlas strādāt vairāk stundu, bet nevar atrast darbu, kas to piedāvā), un darba tirgū tikai daļēji iesaistīti darba ņēmēji

⁵ Eiropas Komisijas institucionālais dokuments “Eiropas ekonomikas prognoze: 2021. gada rudens”, 2021. gada novembris, 2. lpp.

(bezdarbnieki, kuri vai nu ir nekavējoties pieejami, lai sāktu darbu, bet nav to meklējuši, vai arī kuri ir meklējuši darbu, bet nav gatavi uzreiz sākt strādāt); tā kā satricinājuma rezultātā ES 2020. gada otrajā ceturksnī neizmantotā darbaspēka rezerve darba tirgū bija 14,6 % no visa darbaspēka salīdzinājumā ar 13,1 % 2019. gada otrajā ceturksnī; tā kā šī rezerve ir ekonomikā nepietiekami izmantoti darbaspēka resursi;

- F. tā kā Covid-19 pandēmija rada smagu slogu cilvēkiem ES, jo īpaši cilvēkiem no neaizsargātākām grupām, piemēram, sievietēm, cilvēkiem ar invaliditāti, bērniem, jauniešiem un vecāka gadagājuma cilvēkiem viņu sadzīves, darba un vispārējās iztikas ziņā⁶; tā kā Covid-19 krīze ir negatīvi ietekmējusi Eiropas darba tirgu; tā kā šī notikumu gaita ir dažās dalībvalstīs izraisījusi nabadzības pieaugumu un dzīves līmeņa atšķirības; tā kā nodarbinātu personu nabadzība ES-27 ir pieaugusi no 8,5 % 2010. gadā līdz 9 % 2019. gadā; tā kā darba ņēmēji ar pagaidu darba līgumiem saskaras ar daudz lielāku nodarbinātu personu nabadzības risku nekā darba ņēmēji ar pastāvīgiem līgumiem (16,2 % salīdzinājumā ar 5,9 %), kā arī mazkvalificēti darba ņēmēji salīdzinājumā ar augsti kvalificētiem darba ņēmējiem (19 % pret 4,9 %); tā kā turklāt neaizsargātām grupām, tostarp gados jauniem darba ņēmējiem, vientuļiem vecākiem, personām ar invaliditāti, LGBTI, romiem vai trešo valstu valstspiederīgajiem ir lielākas iespējas saskarties ar nodarbinātu personu nabadzību; tā kā sākotnēji nekoordinēto mājsēdes ierobežojumu laikā daudzu sezonas un pārrobežu darba ņēmēju ģimenes tika sadalītas; tā kā mājsēdes ierobežojumu dēļ vecākiem, galvenokārt sievietēm, bieži vien bija jāuzņemas papildu pienākumiem attiecībā pret saviem bērniem, kā arī vecāka gadagājuma radniekiem vai radniekiem ar invaliditāti; tā kā darba un privātās dzīves līdzsvara trūkums bieži var izraisīt stresu un garīgās veselības problēmas;
- G. tā kā jauniešu bezdarba līmenis ES, lai gan līdz 2021. gada vidum tas uzrādīja sākotnējās atveseļošanās pazīmes, 2021. gada otrajā ceturksnī joprojām bija 17,4 %, kas gandrīz trīskārt pārsniedza 25–74 gadus vecu iedzīvotāju bezdarba līmeni; tā kā Covid krīzes ietekmes uz darba tirgu rezultātā sešus gadus ilgā tendence, ka samazinās to cilvēku skaits, kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu (*NEET*), ir pavērsusies pretējā virzienā, daļēji arī tādēļ, ka jauniešu stāvoklis darba tirgū ir ļoti nestabils⁷; tā kā pandēmijas laikā jauniešu garīgā veselība ir ievērojami pasliktinājusies un vairākās dalībvalstīs ar garīgo veselību saistīto problēmu skaits ir dubultojies, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni; tā kā 2021. gada pavasarī 64 % jauniešu vecuma grupā no 18 līdz 34 gadiem bija pakļauti depresijas riskam, ko daļēji izraisīja nodarbinātības un ilgtermiņa finansiālo un izglītības izredžu trūkums;
- H. tā kā Covid-19 pandēmija ir postoši ietekmējusi jauniešus, samazinoties nodarbinātības līmenim un ievērojami pazeminoties viņu ienākumiem; tā kā iepriekšējā krīze apliecināja, ka, nesaņemot kvalitatīvu stažēšanos un darbu, kura pamatā ir rakstiska vienošanās un pienācīgi darba nosacījumi, tostarp iztikas minimums, karjeras konsultācijas, palīdzība un turpmāka apmācība, pastāv liels risks, ka jaunieši būs spiesti samierināties ar nestabilu darbu, atstāt valsti, lai dotos darba meklējumos, vai regulāri pieteikties izglītības vai mācību programmās; tā kā praksēm jābūt ne tikai apmaksātām, bet arī ierobežotām laikā un skaitā, lai jaunieši nenonāktu nebeidzamās un atkārtotās

⁶ Bundesinstitut für Bevölkerungsforschung 2021. gada ziņojums "Belastungen von Kindern, Jugendlichen und Eltern in der Corona-Pandemie".

⁷ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/economy-finance/2022_european_semester_proposal_for_a_joint_employment_report_0.pdf.

praksēs un netiktu izmantoti kā lēts vai pat bezmaksas darbaspēks bez sociālās aizsardzības un pensijas tiesībām; tā kā vienai no ES galvenajām prioritātēm vajadzētu būt izvairīties no vēl vienas jauniešu “zudušās paaudzes”;

- I. tā kā mājokļu krīze norisinās gan pārtikušās, gan mazāk pārtikušās valstīs, novedot pie sociālās atstumtības un teritoriālās segregācijas; tā kā piekļuve pienācīgiem un cenu ziņā pieņemamiem mājokļiem ir sarežģītāka neaizsargātām grupām, piemēram, nabadzīgiem strādājošajiem, sievietēm, gados jauniem cilvēkiem, it sevišķi gados jauniem bezdarbniekiem, vientuļajiem vecākiem, lielām ģimenēm, vecāka gadagājuma cilvēkiem, it sevišķi tiem, kas dzīvo vieni, *LGBTIQ*, migrantiem, bēgļiem, personām ar invaliditāti, personām ar fiziskām vai psihiatriskām saslimšanām un personām no marginalizētām kopienām, tostarp romiem;
- J. tā kā saskaņā ar Komisijas makroekonomikas datubāzes *AMECO* datiem⁸ to valstu skaits, kurās reālo algu attīstības virziens ir negatīvs, palielinājās no divām valstīm 2019. gadā līdz 13 valstīm 2020. gadā; tā kā daudzās ES valstīs reālās algas joprojām ir zemākas nekā 2009. gadā, kas bija krīzes gads; tā kā, lai saglabātu darba ņēmēju pirkjspēju, reālās algas 2022. gadā būtu jāpalielina par 5 %;
- K. tā kā saskaņā ar ESAO pētījumu⁹ vienu trešdaļu no kopējās algu nevienlīdzības var izskaidrot ar atšķirībām starp uzņēmumiem algu noteikšanas praksē, nevis ar atšķirībām darba ņēmēju prasmēs; tā kā uzņēmumi ar augstu atalgojumu maksā saviem darba ņēmējiem aptuveni divreiz vairāk nekā salīdzinoši tāda paša līmeņa darbiniekiem maksā uzņēmumi ar zemu atalgojuma līmeni; tā kā gadījumos, kad darba ņēmēji nevar viegli pārcelties no viena uzņēmuma uz citu (piemēram, darba meklēšanas un pārcelšanās izmaksu dēļ), algas nosaka ne tikai darba ņēmēju prasmes, bet arī uzņēmumu algu noteikšanas prakse;
- L. tā kā zaļā un digitālā pārkārtošanās radīs zināmu nodarbinātības pārdali starp uzdevumiem un nozarēm; tā kā darba ņēmēju pārdale starp nozarēm būs sarežģītāka vajadzīgo prasmju ziņā nekā pārdale starp uzņēmumiem nozaru ietvaros un tā var būt saistīta ar ilgāku bezdarba periodu;
- M. tā kā tāldarbs dažkārt var padarīt neskaidru pastāvošo robežu starp darbu un privāto dzīvi, kas nozīmē lielāku darba intensitāti un citas grūtības; tā kā digitālās tehnoloģijas var pasliktināt nodarbinātības kvalitāti; tā kā pastāv divas reizes lielāka iespēja, ka cilvēki, kuri regulāri strādā no mājām, nedēļā strādās vairāk nekā kā 48 paredzētās stundas; tā kā gandrīz 30 % tāldarba veicēju ziņo par darbu brīvajā laikā katru dienu vai vairākas reizes nedēļā;
- N. tā kā klimata pārmaiņas ir saasinājušas jau pastāvošo nevienlīdzību un nesamērīgi ietekmējušas nabadzīgos un visneaizsargātākos iedzīvotājus un reģionus; tā kā ES iedzīvotāji un darba ņēmēji intensīvāk un biežāk nekā iepriekš izjūt klimata pārmaiņu un ekstrēmu laikapstākļu notikumu sekas; tā kā ES klimatneitralitātes mērķi darba ņēmējiem un uzņēmumiem rada gan problēmas, gan iespējas uzlabot cilvēku labklājību, kā arī absolūtu nepieciešamību saglabāt klimatu un veidotu labāku nākotni jaunākajām

⁸ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/indicators-statistics/economic-databases/macro-economic-database-ameco/ameco-database_en.

⁹ <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/7d9b2208-en/index.html?itemId=/content/publication/7d9b2208-en>

un nākamajām paaudzēm; tā kā politika ES klimata mērķu sasniegšanai atšķirīgi ietekmē dažādus reģionus, visvairāk ietekmējot tos reģionus, kuri ir ļoti atkarīgi no fosilā kurināmā; tā kā enerģijas cenu straujais pieaugums visā ES, kam ir vairāki cēloņi, kuri neaprobežojas tikai ar Covid-19 pandēmijas ekonomisko ietekmi, ietekmē visneaizsargātākos ES iedzīvotājus, jo īpaši indivīdus un mājsaimniecības ar viszemākajiem ienākumiem; tā kā izaicinājums pielāgot mūsu ekonomiku un sabiedrību ir jāpārvalda tā, lai nodrošinātu taisnīgu un taisnīgu pārkārtošanos; tā kā jaunu saistītu nozaru parādīšanās sniedz arī iespējas uzņēmumiem un ir radījusi nepieciešamību no jauna apmācīt darba ņēmējus un paaugstināt viņu kvalifikāciju uz nākotni orientētām un ilgtspējīgām darbvietām; tā kā šim procesam, ja tas tiek labi pārvaldīts, būtu jāaizsargā sociāli neaizsargātas personas, ģimenes un mikrouzņēmumi; tā kā kvalitatīvu darbvietu radīšana, vērienīgi taisnīgas pārkārtošanās pasākumi, kā arī efektīvas prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas programmas būs būtiskas, lai darba ņēmējiem nodrošinātu netraucētu un iekļaujošu pāreju;

- O. tā kā dalībvalstis, ko atbalsta ES, reaģējot uz Covid-19 krīzi, ir savā tautsaimniecībā paplašinājušas bezprecedenta fiskālo atbalstu un likviditātes palīdzību, lai izvairītos no masveida atlaišanas, saglabātu ienākumus un aizsargātu uzņēmumus; tā kā šajā ziņā būtiska nozīme ir vispārējās izņēmuma klauzulas aktivizēšanai Stabilitātes un izaugsmes pakta procedūrās, pieņemot *NextGenerationEU* plānu, ANM un Investīciju iniciatīvu reaģēšanai uz koronavīrusu (*CRII*) un *CRII+*, kā arī ieviešot Eiropas pagaidu atbalsta instrumentu bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā (*SURE*); tā kā šī stingrā un koordinētā politiskā reakcija uzsver, cik svarīgi ir turpināt stingru ekonomikas, nodarbinātības un sociālās politikas koordināciju, izmantojot dažādus politikas un finansēšanas instrumentus; tā kā aizvien lielākās vajadzības pēc finansējuma un ieguldījumiem ekonomikas stiprināšanai varētu likt dalībvalstīm ierobežot budžetu;
- P. tā kā ES iedzīvotāju skaita pieauguma temps samazinās un paredzams, ka iedzīvotāju skaits ilgtermiņā ievērojami samazināsies; tā kā demogrāfisko pārmaiņu apmērs dalībvalstīs un reģionos atšķiras; tā kā demogrāfiskās pārmaiņas ietekmē sociālās sistēmas un darba tirgus¹⁰, jo īpaši aprūpes nozari, un ir vajadzīga visaptveroša pieeja, kuras pamatā ir politikas risinājumu kopums tādās jomās kā pensijas, sociālais nodrošinājums, bērnu un ilgtermiņa aprūpes pakalpojumi, mājokļi, pirmsskolas izglītības iestādes, veselības aprūpes sistēmas, sociālā iekļaušana, minoritāšu un mīgrantu integrācija, darba un privātās dzīves līdzsvars un dzimumu līdztiesība; tā kā pašreizējā krīze vēlreiz ir parādījusi aprūpes nozares nozīmi un tās nepietiekami novērtēto lomu mūsu sabiedrībā; tā kā pēdējās desmitgades laikā ES darbspējīgā vecuma iedzīvotāju skaits ir samazinājies, kas arī ir noteicošais faktors darbaspēka trūkuma pieaugumam; tā kā Covid-19 krīze ir parādījusi mīgrējošo darba ņēmēju būtisko ieguldījumu Eiropas ekonomikas un pamatpakalpojumu atbalstīšanā un darbaspēka trūkuma novēršanā; tā kā ir būtiski radīt kvalitatīvas darbvietas vidējas un zemas kvalifikācijas darba ņēmējiem, bet jo īpaši sievietēm un jauniešiem;
- Q. tā kā bezprecedenta digitālā attīstība un mākslīgā intelekta (MI) pieaugošā piemērošana ES sniedz iespēju kļūt par līderi ētiska, antropocentriska MI jomā un izveidot stabilāku un noturīgāku ekonomiku, kuras pamatā ir digitālais progress; tā kā digitalizācija ir

¹⁰ Komisijas 2020. gada 17. jūnija ziņojums par demogrāfisko pārmaiņu ietekmi (COM(2020)0241).

radījusi ne tikai daudzas priekšrocības darba devējiem un darba ņēmējiem, bet arī trūkumus; tā kā automatizācijas sistēmu, MI un saistīto progresīvo tehnoloģiju izmantošana ekonomikā pastāvīgi pieaug un tādējādi nozīmē sociālekonomisko un digitālo pārveidi; tā kā jaunajai digitālajai ekonomikai būtu jārada ieguvumi darba ņēmējiem un sabiedrībai kopumā, uzlabojot dzīves kvalitāti un darba apstākļus, nodrošinot labu darba un privātās dzīves līdzsvaru, radot jaunas nodarbinātības iespējas un veicinot sociālekonomisko konvergenci; tā kā labi regulēts MI var veicināt labklājību un sekmēt pāreju uz ilgtspējīgu, stabilu un noturīgāku ekonomiku; tā kā MI sniedz ekonomiskus ieguvumus un jaunas iespējas uzņēmumiem, vienlaikus radot juridiskas un ar nodarbinātību saistītas problēmas; tā kā darba ņēmējiem ir jānodrošina nepieciešamā apmācība par prasmēm, kas vajadzīgas, lai strādātu ar jaunajām tehnoloģijām un pielāgotos divējādajai zaļajai un digitālajai pārejai;

- R. tā kā pašreizējā krīze ir parādījusi, ka darbvietas visos prasmju līmeņos sniedz vērtību mūsu sabiedrībai un ekonomikai un tām būtu jānodrošina drošas un veselīgas darbvietas un kvalitatīva nodarbinātība; tā kā ir liels pieprasījums pēc darba ņēmējiem konkrētās nozarēs un profesijās; tā kā izglītība un apmācība, tostarp mūžizglītības politika, kas paredz un atspoguļo darba tirgus vajadzības, nodrošina labāku integrāciju darba tirgū un ir būtiski svarīgas ekonomikas dalībniekiem un darba ņēmēju karjeras attīstībai; tā kā prasmju pilnveides, pārkvalifikācijas un apmācības programmām vajadzētu būt pieejamām visiem darba ņēmējiem, tostarp personām ar invaliditāti, un tās būtu jāpielāgo arī darba ņēmēju vajadzībām un spējām;
- S. tā kā 2018. gadā ES-27 dalībvalstīs vēl joprojām notika vairāk nekā 3300 letālu nelaimes gadījumu darbā un 3,1 miljons šādu nelaimes gadījumu darbā bez letālām sekām; tā kā katru gadu vairāk nekā 200 000 darba ņēmēju mirst no arodslimībām¹¹; tā kā šie dati neietver nelaimes gadījumus, kas notikuši nedeklarētā darbā, kas nozīmē, ka patiesais skaits, visticamāk, pārsniedz oficiālo statistiku¹²; tā kā saskaņā ar *Eurofound* datiem 2017. gadā 21 % darbvietu Eiropā bija augsti prestižas darbvietas un 20 % darbvietu bija slikta kvalitātes¹³, kurās darba ņēmēji tika pakļauti lielākam fiziskam vai garīgam riskam; tā kā 14 % darba ņēmēju ir bijuši pakļauti augstam psihosociālā riskā līmenim; tā kā 23 % Eiropas darba ņēmēju uzskata, ka viņu drošība vai veselība ir apdraudēta viņu darba dēļ; tā kā arodslimības un darba traumas Eiropas Savienībai izmaksā 3,3 % no IKP¹⁴, tā kā darba ņēmējiem ir tiesības uz veselīgu, drošu un pieejamu darba vietu un vidi, kas palīdz īstenot ESTP un darba drošības un veselības aizsardzības standartus; tā kā preventīvu stratēģiju un stratēģiju ar mērķi integrēt gados vecākus darba ņēmējus, darba ņēmējus ar invaliditāti, kā arī darba ņēmējus, kas vēlas reintegrēties darba tirgū pēc ilgstošām slimībām, nepietiekamība nozīmē neizmantotas iespējas darba ņēmējiem, uzņēmumiem un sabiedrībai kopumā;

I nodaļa

¹¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_3170.

¹² https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Accidents_at_work_statistics#Number_of_accidents. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/lv/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0323&from=NL>.

¹³ Sestais Eiropas darba apstākļu apsekojums — pārskata ziņojums (2017. gada atjauninājums), *Eurofound*, 2017. gads, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga.

¹⁴ Komisijas 2021. gada 28. jūnija paziņojums “ES stratēģiskais satvars par drošību un veselības aizsardzību darbā 2021.–2027. gadam: Darba aizsardzība mainīgā darba pasaulē” (COM(2021)0323).

1. norāda, ka ES ekonomikas stratēģijas pamatā jābūt Eiropas iedzīvotāju ilgtspējai, sociālajai iekļaušanai un labklājībai un ka Komisijas priekšsēdētāja ir apņēmusies to īstenot; norāda, ka ES ir vajadzīga ekonomikas pārvaldības reforma, kas vērsta uz ilgtspējīgu attīstību un labklājību; uzsver, ka nacionālajos atveseļošanas un noturības plānos ir jāiekļauj sociālās un vides publiskās investīcijas;
2. atgādina, ka saskaņā ar Līgumiem Savienībai ir jāstrādā pie tādas Eiropas ilgtspējīgu attīstības, kas ir balstīta uz līdzsvarotu ekonomisko izaugsmi, pilnīgu nodarbinātību, veselīgu un drošu darba vidi un apstākļiem un sociālo attīstību, augstu vides aizsardzības līmeni un kvalitātes uzlabošanu, zinātnes un tehnoloģiju progresa veicināšanu, nabadzības, nevienlīdzības, sociālās atstumtības un diskriminācijas apkarošanu, augšupējas sociālās konverģences, sociālā taisnīguma un sociālās aizsardzības, sieviešu un vīriešu līdztiesības un paaudžu solidaritātes sekmēšanu un bērnu un personu ar invaliditāti tiesību aizsardzību; uzstāj, ka šiem mērķiem jābūt ES ilgtermiņa ilgtspējīgas izaugsmes stratēģijas vispārējām prioritātēm saskaņā ar ANO IAM, ESTP un zaļo kursu un ka tiem ir jābūt dalībvalstu atveseļošanas un noturības plānu pamatā; aicina Komisiju nodrošināt, ka Eiropas ekonomikas pārvaldība ir saskaņota ar šiem mērķiem un stratēģijām;
3. aicina Komisiju mācīties no šīs krīzes un strādāt pie tā, lai īstenotu pārveidotu ilgtspējīgas pārvaldības struktūru ES, kuras pamatā būtu solidaritāte, sociālais taisnīgums un integrācija, taisnīga bagātības sadale, dzimumu līdztiesība, kvalitatīvi sabiedriskie pakalpojumi, tostarp valsts, universāla un kvalitatīva izglītības sistēma, kvalitatīva nodarbinātība un ilgtspējīga izaugsme; aicina Komisiju pirms lēmuma pieņemšanas par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivizāciju apsvērt ne tikai vispārēju ekonomikas stāvokļa novērtējumu, pamatojoties uz kvantitatīviem kritērijiem, bet arī tādu novērtējumu, kurā pienācīgi apskatīti pastāvošās nevienlīdzības veidi, kā arī dalībvalstu nodarbinātības, sociālā un veselības situācija;
4. uzsver, ka ir ļoti svarīgi ņemt vērā ES ekonomikas panākumus iedzīvotāju un darba ņēmēju labklājības, iekļaujošu darba tirgu un darba un vides standartu ziņā;
5. uzsver, ka ilgtspējīgai ekonomikas izaugsmei ir jābūt mūsu ekonomikas iekļaujošas un ilgtspējīgas sociāli ekoloģiskas pārveides mērķim, izvairoties no sociālās, ekonomiskās un vides nelīdzsvarotības, apkarojot nabadzību, samazinot nevienlīdzību, radot pienācīgas darbvietas ar adekvātām algām un darba apstākļiem; norāda, ka tad, ja mūsu ekonomika ir konkurētspējīga, tās var attīstīt nākotnes vajadzībām nepieciešamās spējas, tostarp spēju pielāgoties moderna darba tirgus prasībām; uzsver, ka ievērojama daļa ieņēmumu, ko rada ekonomikas izaugsme un no tās izrietošie nodokļu ieņēmumi, būtu jāizmanto, lai finansētu sabiedriskos pakalpojumus, tostarp sabiedrības veselības un izglītības sistēmas; norāda, ka ir nepieciešams spēcīgs atbalsts sabiedriskajiem pakalpojumiem, veselības aprūpes un izglītības sistēmām, tostarp, lai stimulētu kvalitatīvu darbvietu izveidi, iekļaujošu atveseļošanu un turpmāku krīžu paredzēšanu; aicina pārskatīt pašreizējo Eiropas ekonomikas pārvaldību un jo īpaši ES fiskālos noteikumus; uzsver, ka ilgtspējīga un iekļaujoša ekonomikas izaugsme ir nepieciešama progresam, inovācijai, pienācīgām darbvietām un pašnoteiktai dzīvei; uzsver, ka pienācīgi ienākumi nodrošina pienācīgu dzīves līmeni un ģimeņu sociālo aizsardzību;
6. pauž bažas par to, ka dažām dalībvalstīm pirms Covid-19 pandēmijas bija

parādsaistības; atzinīgi vērtē vēsturisko un nepieredzēto Eiropas reakciju, pieņemot *NextGenerationEU* un ANM kā instrumentus pandēmijas ekonomiskās un sociālās ietekmes mazināšanai dalībvalstīs;

7. uzsver, ka ir jānostiprina demokrātiskā pārskatatbildība attiecībā uz pašreizējo pusgada izvērtēšanas procesu; aicina Komisiju un dalībvalstis reformēt finanšu tiesisko regulējumu un Eiropas pusgada procesu, lai nodrošinātu, ka jaunā ekonomikas pārvaldības sistēma stiprinās demokrātisko pārskatatbildību un Parlamenta iesaisti, stiprinās ES un valstu sociālo partneru lomu un līdzdalību, kā arī nodrošinās uz sniegumu balstītu un uz rezultātiem orientētu pieeju politikas mērķiem;
8. uzsver, ka ESTP rīcības plānā ir iekļauti trīs pamatmērķi un ka pēdējais no tiem ir saistīts ar nabadzību un tā nolūks ir samazināt nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku skaitu vismaz par 15 miljoniem, no kuriem vismaz 5 miljoniem vajadzētu būt bērniem, salīdzinājumā ar 2019. gadu; tomēr pauž nožēlu, ka Komisija vēl nav nākusi klajā ar skaidru un visaptverošu programmu šā mērķa sasniegšanai, izmantojot efektīvus instrumentus un finanšu līdzekļus; aicina Komisiju nekavējoties nākt klajā ar nabadzības apkarošanas stratēģiju, kurā pausta apņemšanās nabadzību Eiropā izskaust līdz 2050. gadam; uzskata, ka šajā stratēģijā kā investīciju prioritāte cita starpā būtu jāiekļauj sociālais progress, kas nozīmē, ka *NextGenerationEU*, daudzgadu shēmā un ES budžetā investīcijas ir jāvelta sociālajiem mērķiem, jo īpaši sociālajam progresam, kas atbilst vērienīgajiem ieguldījumiem zaļajā un digitālajā jomā, un ka nabadzības un nevienlīdzības mazināšanai visos izdevumos vajadzētu būt transversālam apsvērumam;
9. uzskata, ka pašreizējie elastīguma elementi fiskālo noteikumu piemērošanā praksē būtu jāpiemēro dāsnāk, lai parāda samazināšana nekaitētu citiem svarīgiem mērķiem, piemēram, pilnīgai nodarbinātībai, kvalitatīviem sabiedriskajiem pakalpojumiem un klimata aizsardzībai; šajā sakarībā uzskata, ka ANM būtu jāpiešķir pastāvīgs pamats, lai nodrošinātu, ka šāds instruments atkal ir pieejams līdzīgas smagas krīzes gadījumā un ka tam var piekļūt ātrāk;
10. atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu par sociālā klimata fondu, lai risinātu mūsu sabiedrības pārveides sociālās sekas un padarītu tās klimatneitrālas; pauž pārliecību, ka zaļās politikas sociālā ietekme ir jārisina plašāk, un uzsver, ka steidzami ir jāpieņem instrumenti, kas ļautu visām sabiedrības daļām izmantot klimatneitrālas sabiedrības sniegtās priekšrocības un aizsargātu cilvēkus un mājsaimniecības, jo īpaši visneaizsargātākos gan no klimata pārmaiņu ietekmes, gan no piesārņojuma, un kas novērstu negatīvas sociālās sekas, kuras varētu rasties, īstenojot Eiropas zaļā kursa klimata pasākumus;
11. atbalsta demokrātiskāku pusgada procesu; pauž stingru pārliecību, ka ekonomikas pārvaldības reformai jāiet roku rokā ar sociālās dimensijas stiprināšanu; uzskata, ka dzimumu līdztiesības politika ir jānostiprina un jāintegrē visos ekonomikas pārvaldības posmos;
12. uzskata, ka atsauces uz sieviešu un vīriešu pensiju atšķirībām ir jāiekļauj gada ilgtspējas izaugsmes pētījumā (GIIP), kā tas ticis darīts dažos iepriekšējos GIIP;
13. aicina Komisiju Eiropas pusgada procesā apsvērt, kā tiek īstenota ANO Konvencija par

personu ar invaliditāti tiesībām un pašreizējās valstu stratēģijas invaliditātes jomā; mudina dalībvalstis un Komisiju izvērtēt, vai sociālās aizsardzības un invaliditātes pasākumi, tostarp arī ienākumu aizsardzības pabalsti, pienācīgi risina nabadzības problēmu;

14. uzsver nepieciešamību samazināt birokrātisko slogu un birokrātiju, lai atbalstītu un stimulētu ekonomikas izaugsmi un konkurētspēju, un šajā sakarībā norāda uz Komisijas labāka regulējuma programmu; aicina Komisiju saistībā ar konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem ieteikt reformas, lai samazinātu birokrātiju un atvieglotu finansējuma pieejamību pēc iespējas plašākam saņēmēju lokam, tostarp uzņēmumiem un MVU, NVO, sociālajiem uzņēmumiem, pašvaldībām un iedzīvotājiem; uzsver, ka no pārmērīga administratīvā sloga jo īpaši cieš MVU;
15. atzinīgi vērtē Komisijas 2021. gada 9. decembra paziņojumu “Ekonomikas, kas darbojas cilvēku labā, veidošana. Rīcības plāns sociālajai ekonomikai”; aicina Komisiju nākt klajā ar vērienīgiem pasākumiem kooperatīvu un sociālo uzņēmumu izveidei un attīstībai, kuri pēc savas būtības liek lielāku uzsvāru uz taisnīgiem darba apstākļiem un darba ņēmēju iespēju nodrošināšanu;
16. uzsver, ka Covid-19 krīzes dēļ daudzi jaunieši jau ir kļuvuši par bezdarbniekiem vai strādā nestabilās darbvietās; aicina Komisiju un dalībvalstis cīnīties pret jauniešu bezdarbu un nodrošināt, ka jaunieši saņem pienācīgu un kvalitatīvu pirmo darba pieredzi; aicina Komisiju garantēt jauniešiem piekļuvi apmaksātas kvalitatīvas stažēšanās un mācekļības iespējām un nosoda neapmaksātas prakses izmantošanu kā jaunu darba ņēmēju ekspluatācijas veidu un viņu tiesību pārkāpumu; aicina Komisiju ierosināt tiesisko regulējumu attiecībā uz efektīvu praksi, stažēšanos un mācekļību;
17. aicina Komisiju pārskatīt pašreizējos Eiropas instrumentus, piemēram, stažēšanās kvalitātes sistēmu un Eiropas satvaru kvalitatīvai un rezultatīvai mācekļībai, un iekļaut jauniešiem sniegtajiem piedāvājumiem paredzētus kvalitātes kritērijus, tostarp principu par stažieru un praktikantu taisnīgu atalgojumu, piekļuvi sociālajai aizsardzībai, ilgtspējīgai nodarbinātībai un sociālajām tiesībām;
18. uzsver, ka lēna pārdale un prasmju neatbilstība var radīt būtiskus traucējumus procesā, kurā brīvās darbvietas tiek sasaiستas ar bezdarbniekiem, un var izraisīt lielāku strukturālo bezdarbu; norāda, ka politikai ir jāatbalsta darba ņēmēji tāda darba meklējumos, kuram nepieciešama kvalifikācija, kas atšķiras no viņu iepriekšējās profesijas kvalifikācijas;
19. uzsver, ka pandēmijas vissmagāk skarto grupu nodarbinātības un darba apstākļu uzlabošana palīdzētu novērst bezdarbu un bezdarbības atstātās sekas un nevienlīdzības pieaugumu; uzskata, ka augsti darba koplīguma slēgšanas sarunu aptvēruma un arodbiedrību veidošanas rādītāji, labi finansēta aktīva darba tirgus politika un sociālie pabalsti ir būtiski instrumenti, kā cīnīties pret nodarbinātu personu nabadzību;
20. uzskata, ka darba samaksas pārredzamības noteikumi ir svarīgs instruments, kā veicināt izpratni par sieviešu diskrimināciju darba samaksas jomā, tie var radīt tiesības uz informāciju par darba samaksas līmeņiem atkarībā no dzimuma, paredzēt uzņēmumiem sniegt informāciju par nodarbinātību un darba samaksu atkarībā no dzimuma un stimulēt tos veikt vīriešu un sieviešu darba samaksas revīzijas; uzsver, ka vienāda

samaksa par līdzvērtīgu darbu ir īpaši svarīga konkrētās valstīs ar lielām sākotnējām vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirībām darba ņēmēju karjeras sākumposmā;

Ekonomika, kas aizsargā darba ņēmēju veselību un drošību, vienlaikus nodrošinot labus darba apstākļus

21. atzinīgi vērtē Komisijas stratēģisko satvaru par drošību un veselības aizsardzību darbā 2021.–2027. gadam, jo īpaši to, ka ir ieviesta “nulles vīzijas” pieeja ar darbu saistītiem nelaimes gadījumiem un slimībām; tomēr pauž nožēlu par to, ka šīs stratēģijas vērienīgums neatbilst tās “nulles vīzijas” mērķim, un aicina Komisiju nākt klajā ar priekšlikumiem, kas atbilstu attiecīgajam vērienīguma līmenim; aicina izstrādāt ceļvedi nelaimes gadījumu un nāves gadījumu samazināšanai darbā, paredzot pienācīgu finansējumu dalībvalstīm un uzņēmumiem, lai pabeigtu pāreju uz bojāgājušo skaitu, kas vienāds ar nulli; uzsver, ka nulles vīzijai nevajadzētu izraisīt situāciju, kad netiek pienācīgi ziņots par nelaimes gadījumiem un slimībām, kas saistītas ar darbu; aicina Komisiju nulles vīzijas pieejā iekļaut visas traumas un nelaimes gadījumus, kā arī fizisko un garīgo novājinātību; aicina Komisiju un dalībvalstis ievērojami vairāk pievērsties tādām profilakses stratēģijām kā darba inspekciju, valstu darba aizsardzības dienestu un sociālo partneru dialoga stiprināšana, lai nodrošinātu, ka visiem darba ņēmējiem neatkarīgi no darba devēja veida vai lieluma ir tiesības uz visaugstāko iespējamo veselības un drošības aizsardzības līmeni;
22. uzskata, ka ir vajadzīga cieša sadarbība ar sociālajiem partneriem un likumdošanas pasākumi vairākos ES politikas aspektos, kas saistīti ar darba aizsardzību, lai papildinātu dažādos nesaistošos pasākumus, kas paredzēti nulles vīzijas īstenošanai; prasa skaidri koncentrēties uz darba ņēmēju līdzdalību un lielāku apspriešanos ar sociālajiem partneriem;
23. uzsver, ka klimata pārmaiņu paātrināšanās un to iespējamā ietekme uz darba ņēmējiem, kā arī tehnoloģiskie sasniegumi, piemēram, MI un digitalizācija, rada jaunus darba drošības un veselības riskus, kas varētu izraisīt bīstamus darba apstākļus; vērš uzmanību uz 2021. gada 20. oktobra rezolūciju ar ieteikumiem Komisijai par darba ņēmēju aizsardzību pret azbestu¹⁵ un atzinīgi vērtē progresu, kas panākts Kancerogēnu un mutagēnu direktīvas (CMD4) pārskatīšanas procesā; aicina Komisiju veikt pienācīgus un samērīgus leģislatīvus un neleģislatīvus pasākumus, lai novērstu šos jaunus riskus;
24. atzinīgi vērtē un uzsver jaunā ES stratēģiskā satvara par drošību un veselības aizsardzību darbā 2021.–2027. gadam galveno lomu veselībai nekaitīgu un drošu darbvietu nodrošināšanā, jo īpaši pārmaiņu prognozēšanā un pārvaldībā saistībā ar zaļajām, digitālajām un demogrāfiskajām pārmaiņām; uzsver, ka ir svarīgi uzlabot ar darbu saistītu nelaimes gadījumu un slimību profilaksi, izskaust ar darbu saistītus nāves gadījumus un palielināt gatavību reaģēt uz pašreizējām un turpmākām veselības krīzēm, lai saglabātu darba ņēmēju veselību un drošību un tādējādi nodrošinātu ražīgumu un konkurētspēju; uzsver, ka stratēģijas ir jākoncentrē uz to izaicinājumu risināšanu, ko rada aizvien lielāks īpatsvars gados vecāku darba ņēmēju un darba ņēmēju ar invaliditāti vai hroniskām slimībām; atkārtoti norāda, ka stress, trauksme vai depresija ir otrā lielākā pašu iedzīvotāju norādīto ar darbu saistītu veselības problēmu grupa, kas var ievērojami palielināt risku, ka attīstīsies citas veselības problēmas, tostarp autoimūnas

¹⁵ Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0427.

vai balsta un kustību aparāta slimības un reimatiskas vai hroniskas iekaisuma slimības;

25. aicina Komisiju ierosināt jaunu direktīvu par garīgo veselību, lai novērstu psihosociālo risku izplatīšanos darbā un nodrošinātu darba ņēmēju labbūtību; uzskata, ka ir ļoti svarīgi, lai regulējums būtu saistošs, tādējādi tas palīdzētu efektīvi novērst tādas garīga rakstura traucējumus kā trauksmi, depresiju, izdegšanu un posttraumatisko stresu un atzīt tos par arodslimībām; uzskata, ka šajā direktīvā būtu jāiekļauj minimālās prasības attiecībā uz tāldarbu, lai nodrošinātu, ka darba ņēmēji var izmantot savas tiesības atslēgties; uzskata, ka ar šo direktīvu būtu arī jāreglamentē pašreizējo un jauno digitālo rīku izmantošana darba vajadzībām un jāprecizē tāldarbinieku darba apstākļi, kuriem jābūt līdzvērtīgiem salīdzināmu darba ņēmēju darba apstākļiem;
26. norāda, ka Covid-19 pandēmija ir izgaismojusi jau iepriekš pastāvošās strukturālās problēmas sociālajā nozarē, jo īpaši ilgtermiņa aprūpē, tostarp tādas problēmas kā darbinieku trūkums, slikti darba apstākļi, zemas algas un zems digitālo risinājumu izmantojums;

III nodaļa

27. uzskata, ka pirkjspējas palielināšana un augstākas algas ir svarīgs ekonomikas atveseļošanās elements, kas stimulē iekšzemes kopējo pieprasījumu, vienlaikus nodrošinot iedzīvotāju labbūtību; saskata risku, ka algu pieaugums nākamajā gadā kopumā pieaugs zem inflācijas līmeņa, samazinot darba ņēmēju pirkjspēju; brīdina, ka algu pirkspēja varētu stagnēt vai pat samazināties, ja turpinās pieaugt enerģijas, mājokļu un pārtikas cenas; uzskata, ka mājsaimniecības ar zemiem ienākumiem būtu jāaizsargā pret negatīvo ietekmi, ko rada pakalpojumu, preču un pārtikas pamatproduktu cenu pieaugums; uzsver, ka paralēli būtu jāveic pasākumi, kuru mērķis ir palielināt mājsaimniecību ar vidējiem ienākumiem īpatsvaru; uzskata, ka darba koplīguma slēgšanas sarunas un arodbiedrību veidošana var atjaunot līdzsvaru starp dažādām sabiedrības grupām; uzsver, ka ir svarīgi novērst nodarbinātu personu nabadzību, enerģētisko nabadzību un ilgstošu bezdarbu; atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu direktīvai par pienācīgām algām Eiropas Savienībā, lai palīdzētu izskaust nodarbinātu personu nabadzību un veicinātu darba koplīguma slēgšanas sarunas;
28. pauž bažas par to, ka, neraugoties uz neseno minimālās algas pieaugumu daudzās dalībvalstīs, likumā noteiktā minimālā alga bieži vien joprojām ir zema salīdzinājumā ar citām algām attiecīgajā ekonomikā un daudzas no tām ir krietni zem 60 % no vidējās algas valstī;
29. norāda, ka 22,4 % ES iedzīvotāju ir pakļauti nabadzības vai sociālās atstumtības riskam, no kuriem 24,9 % ir bērni, 23,3 % ir sievietes un 18,2 % ir vecāki par 65 gadiem, un ka nabadzības risks cilvēku ar invaliditāti vidū pieaug līdz 34,6 %; pauž nopietnas bažas par to, ka jauniešu bezdarbs ES pārsniedz 15 %; uzsver, ka Covid-19 pandēmijas dēļ ir īpaši svarīgi īstenot Garantiju bērniem, uzlaboto Garantiju jauniešiem un ES stratēģiju invaliditātes tiesību jomā; aicina Komisiju atbalstīt dalībvalstis cīņā pret nabadzību, jo īpaši bērnu, sieviešu un vecāka gadagājuma cilvēku vidū, nodarbinātu personu nabadzību un bezpajumtniecību kā galēju nabadzības un sociālās atstumtības veidu;
30. aicina dalībvalstis nodrošināt pietiekami daudz piemērotu un cenas ziņā pieejamu sociālo mājokļu, lai apmierinātu iedzīvotāju vajadzības pēc mājokļiem un samazinātu

pārmērīgu ar mājokli saistītu izmaksu rādītāju; šajā saistībā aicina īstenot ekonomiskās pārvaldības regulējuma reformu, kas ļautu dalībvalstīm veikt vajadzīgās zaļās un sociālās publiskās investīcijas, arī saistībā ar energoefektīvu sociālo un valsts mājokļu par pieņemamu cenu attīstīšanu un uzlabošanu; uzsver, ka bezpajumtniecība ir viens no galējiem sociālās atstumtības veidiem; atzinīgi vērtē to, ka ir izveidota Eiropas platforma bezpajumtniecības apkarošanai, un tās galīgo mērķi — līdz 2030. gadam izskaust bezpajumtniecību; aicina dalībvalstis pieņemt vērienīgas valsts stratēģijas ar atbilstošu valsts un ES finansējumu, pamatojoties uz principu “Mājoklis vispirms”, lai veicinātu bezpajumtniecības novēršanu un nodrošinātu piekļuvi atbilstošiem, drošiem un cenas ziņā pieejamiem mājokļiem;

31. aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt visiem piekļuvi pienācīgam mājoklim, izmantojot valsts reformu programmās iekļautos valsts plānus par cenas ziņā pieņemamiem mājokļiem;
32. atzinīgi vērtē uzmanības pievēršanu *LGBTIQ* līdztiesības stratēģijā *LGBTIQ* bezpajumtniecībai, jo īpaši gados jaunu *LGBTIQ* personu bezpajumtniecībai; aicina Komisiju kopā ar dalībvalstīm risināt *LGBTIQ* bezpajumtniecības problēmu;
33. uzskata, ka kvalitatīvi, adekvāti, pieejami un cenas ziņā pieņemami sociālie pakalpojumi ir priekšnoteikums atveseļošanai no Covid-19 pandēmijas un sekmīgai ESTP īstenošanai, jo īpaši nabadzības un sociālās atstumtības samazināšanai visos tās veidos;
34. norāda, ka galvenais mērķis samazināt nabadzībā dzīvojošo cilvēku skaitu par 15 miljoniem netiks sasniegts, ja netiks risinātas visneaizsargātāko personu problēmas; aicina Komisiju un dalībvalstis izstrādāt mērķtiecīgus veidus, kā atbalstīt ilgstošos bezdarbniekus un bezpajumtniekus, kā arī personas, kas saskaras ar vairākiem šķēršļiem un diskriminācijas veidiem;
35. aicina Komisiju un dalībvalstis garantēt Eiropas Savienībā bērniem līdz trīs gadu vecumam vispārēju piekļuvi bezmaksas publiskajai izglītībai, kas veicinātu vienlīdzīgas iespējas nākamajai paaudzei, kā arī palielinātu sieviešu līdzdalību darba tirgū; uzstāj, ka ir svarīgi transponēt Darba un privātās dzīves līdzsvara direktīvu, lai vīriešiem un sievietēm nodrošinātu vienlīdzīgu piekļuvi un līdzsvarotu atvaļinājuma režīmu, kas ļaus vecākiem ar bērniem vai darba ņēmējiem ar apgādājamiem radniekiem labāk līdzsvarot aprūpes un profesionālos pienākumus;
36. atzīmē, ka no Covid-19 pandēmijas pārsvarā cieš ģimenes, bērni un neaizsargātas grupas; uzsver, ka bērnu nabadzības izskausana un labbūtības un vienlīdzīgu iespēju nodrošināšana bērniem ir viena no Eiropas galvenajām prioritātēm; aicina Komisiju strādāt pie tā, lai steidzami īstenotu Eiropas Garantiju bērniem, nodrošināt īpašu budžetu 20 miljardu EUR apmērā un izpildīt šo uzdevumu laikposmā no 2021. līdz 2027. gadam, lai bez ierobežojumiem apkarotu visu bērnu un viņu ģimeņu nabadzību; uzsver, līdztekus būtu jāizstrādā gaidāmais priekšlikums Padomes ieteikumam par minimālajiem ienākumiem, lai palīdzētu sasniegt nabadzības samazināšanas mērķi; uzsver, ka Eiropas Garantijas bērniem mērķis ir atbalstīt valsts politiku sociālās atstumtības novēršanai un apkarošanai, garantējot visiem trūcīgajiem bērniem piekļuvi pamatpakalpojumiem, tostarp bērniem, kas ir trešo valsts valstspiederīgie, neatkarīgi no

viņu migrācijas statusa; uzskata, ka Garantija bērniem ir jāpaplašina, lai tā papildinātu valstu bērnu pabalstu shēmas; aicina dalībvalstis izmantot līdzekļus, kas cita starpā pieejami ANM un Eiropas Sociālajā fondā Plus (ESF+), lai nodrošinātu, ka ar Garantiju bērniem novērš un apkaro sociālo atstumtību un nabadzību trūcīgo bērnu vidū un veicina vienlīdzīgas iespējas; turklāt aicina Komisiju rūpīgi uzraudzīt progresu šajā jomā;

37. atgādina, ka pandēmija ir vissmagāk skārusi jauniešus, jo viņi ir pārmērīgi pārstāvēti nozarēs, kuras visvairāk ietekmē pandēmijas ierobežojumi, un salīdzinājumā ar citām grupām ir lielāka iespēja, ka viņi strādās ar pagaidu vai nepilna laika līgumiem un saskarsies ar mājokļu nedrošību, kā arī pandēmija nesamērīgi ietekmē viņu apmierinātību ar dzīvi un garīgo labbūtību, pakļaujot gandrīz divas trešdaļas jauniešu depresijas riskam¹⁶; aicina stiprināt Garantijas jauniešiem instrumentu ar mērķi līdz 2030. gadam samazināt ilgstošo bezdarbu un jauniešu bezdarbu par vismaz 50 %, iekļaujot arī kritērijus kvalitatīvu darbvietu radīšanai saskaņā ar ANO 2030. gada programmas 8. ilgtspējīgas attīstības mērķi; uzskata, ka ir pienācis laiks Garantiju jauniešiem padarīt gan visām dalībvalstīm saistošu, gan iekļaujošu, cita starpā veicot aktīvus informatīvus pasākumus attiecībā uz ilgtermiņa NEET un jauniešiem ar nelabvēlīgu sociālekonomisko izcelsmi, piemēram, jauniešiem ar invaliditāti un romu jauniešiem;
38. uzsver, ka dalībvalstīm ir jāturpina ieguldīt pietiekamus ESF+ līdzekļus pasākumos, ar kuriem atbalsta mērķtiecīgas darbības un strukturālas reformas, lai nodrošinātu kvalitatīvu jauniešu nodarbinātību, profesionālo izglītību un apmācību, jo īpaši mācekļību un uzņēmējdarbības prasmes; turklāt uzsver, ka dalībvalstīm ir jāiekļauj reformas un ieguldījumi nākamajā paaudzē, bērnos un jauniešos saskaņā ar Garantijā bērniem un Garantijā jauniešiem izvirzītajiem mērķiem, lai viņi varētu piekļūt ANM finansējumam; aicina Komisiju cieši uzraudzīt dalībvalstu ieguldījumus šajā jomā, izmantojot Eiropas pusgada ciklu un ANM paredzētās valstu reformu programmas;
39. aicina ES un dalībvalstis risināt strukturālās problēmas, kas izraisa bērnu nabadzību un sociālo atstumtību, un šajā nolūkā veicināt augstu nodarbinātības un sociālās iekļautības līmeni, jo īpaši neizdevīgā stāvoklī esošās grupās; uzsver, ka jānodrošina dzimumu līdztiesība, nediskriminēšana un sociālā vienlīdzība darba attiecībās; uzsver, ka tas ir svarīgs ilgtspējīgas un plaukstošas ekonomikas un spēcīgas demokrātijas pamatelements;
40. uzsver, ka visiem bērniem ir tiesības uz viņu cilvēktiesību ievērošanu un drošu vidi, kas ir būtiski nosacījumi, lai novērstu priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, aizsargātu viņu garīgo veselību un ļautu viņiem pilnībā piedalīties sabiedrības dzīvē un darba tirgū; šajā sakarībā pauž nožēlu par to, ka LGBTI bērni bieži cieš no iebiedēšanas un vardarbības skolās un ka tas nopietni ietekmē viņu labbūtību; uzskata, ka iebiedēšanas novēršanas politikai un bērnu piekļuvei informācijai par seksuālo orientāciju un dzimumidentitāti vajadzētu būt izglītības sistēmu neatņemamai sastāvdaļai;
41. uzsver, ka Eiropas pusgadā konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos ir jāparedz ieguldījumi pienācīgos invaliditātes pabalstos, kas ir savienojami ar citiem ienākumu

¹⁶ https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef20036en.pdf

- veidiem, lai samazinātu nabadzības risku, ar ko saskaras personas ar invaliditāti;
42. uzsver, ka Eiropas, valstu un reģionu līmenī ir jāveic izlēmīgi un efektīvi sociālie ieguldījumi, lai stiprinātu sociālos pakalpojumus;
 43. aicina ES un dalībvalstis nodrošināt, ka ikvienam mūsu sabiedrībā, jo īpaši jaunākajai paaudzei, ir vajadzīgās prasmes, lai atrastu darbu un attīstītu savus talantus; uzsver, ka ir jāstiprina ES izglītības programmas, vienlaikus saskaņojot izglītību un apmācību ar gaidāmajām ekonomikas un sabiedrības vajadzībām; darba ņēmējiem, skolotājiem un pasniedzējiem būtu jāapzina, jāatbalsta un jāveicina pareizās prasmes apmācībā; uzskata, ka investīcijas digitālajā infrastruktūrā ir neizbēgamas; pauž pārliecību, ka tādi šķēršļi kā darbaspēka trūkums kavē ekonomikas izaugsmi; aicina Komisiju un dalībvalstis nekavējoties īstenot visaptverošu pasākumu kopumu darbaspēka trūkuma novēršanai, koncentrējoties uz iztikas minimumu, uzlabojot darba apstākļus, stiprinot darbaspēka mobilitāti Eiropas Savienībā, sekmējot migrantu integrāciju darba tirgū veicināšanu un atvieglojot finansējuma pieejamību MVU; aicina stiprināt Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru, lai pienācīgi atzītu ārpus Eiropas robežām iegūto kompetenci un kvalifikāciju; aicina dalībvalstis atzīt, apstiprināt un apliecināt trešo valstu iedzīvotāju pašreizējās formālās un neformālās kompetences, talantus un zinātību; uzsver, ka ir jāgarantē formālās, ikdienējās un neformālās izglītības pieejamība, kā arī piekļuve kvalitatīvai mūžizglītībai;
 44. uzsver, cik svarīgi ir ar pietiekamiem resursiem nodrošināti valsts nodarbinātības dienesti; uzskata, ka valsts nodarbinātības dienestiem būtu jāpiedāvā individualizēts atbalsts un vajadzību novērtējums darba meklētājiem ar invaliditāti, gados vecākiem darba meklētājiem un ilgstošiem bezdarbniekiem;
 45. uzskata, ka turpmākajos Eiropas pusgada ieteikumos galvenā uzmanība būtu jāpievērš uz personu orientētas ilgtermiņa aprūpes, tostarp sociālās aprūpes un atbalsta, kvalitātei un finansējumam, kā arī darba apstākļiem; atgādina dalībvalstīm par 2018. gada Astanas deklarāciju un to apņemšanos stiprināt primāro veselības aprūpi, lai vecāka gadagājuma cilvēkiem nodrošinātu taisnīgu, pieejamu, drošu un cenas ziņā pieejamu kopienā balstītu aprūpi;
 46. pauž dziļas bažas par pandēmijas ietekmi uz darba ņēmēju garīgo veselību un sabiedrību kopumā; aicina Komisiju sistemātiski nākt klajā ar ieteikumiem garīgās veselības aprūpes sistēmu stiprināšanai;
 47. uzskata, ka nodarbinātības politikas ieteikumos nevajadzētu aizmirst par ilgstošu bezdarbu un bezdarbību, jo īpaši vecāka gadagājuma cilvēku vidū; atzinīgi vērtē dažām dalībvalstīm adresētos ieteikumus, kuros norādīts, ka ir jāpārskata darbā pieņemšanas stimulu sistēma, lai veicinātu jauniešu nodarbinātību; šajā sakarībā aicina Komisiju tos attiecināt arī uz gados vecākiem darba meklētājiem;
 48. uzsver seksuālās un ar dzimumu saistītās vardarbības ārkārtīgi postošās un daudzveidīgās sekas uz veselību, par kurām ir pierādīts, ka tās var radīt smagas sekas attiecībā uz fizisko un garīgo veselību; tādēļ aicina nodrošināt pienācīgu aizsardzību un atbilstīgus resursus personām, kas cietušas no seksuālas un ar dzimumu saistītas vardarbības, palielināt finansējumu un izvērst efektīvu rīcību šajā jomā;

IV nodaļa

49. pauž bažas par daudzu preču trūkumu pasaulē, ko daļēji ir izraisījuši pandēmijas radītie traucējumi; aicina Komisiju apzināt trūkumu stratēģiskās ražošanas vietās un iesniegt stratēģijas, kas paredzētu stiprināt ES pašpietiekamību kritiski svarīgās nozarēs un dažādot avotus nolūkā samazināt ES atkarību no nedemokrātiskām trešām valstīm; aicina stiprināt rūpniecības stratēģijas sociālo un ekonomisko ilgtspēju, īpašu uzmanību pievēršot kvalitatīvai nodarbinātībai un stratēģiskajām vērtības ķēdēm Eiropas Savienībā, un šajā sakarībā pielāgot vai ieviest nepieciešamās regulatīvās prasības, lai nodrošinātu ilgtspējīgu un stabilu Eiropas rūpniecības jaudu un pienācīgu uz nosacījumiem balstītu finansiālo atbalstu; atbalsta vērīenīgu un saskaņotu rūpniecības politiku, kurā iesaistīti sociālie partneri, lai stiprinātu reālo ekonomiku un veicinātu konkurētspējīgas un ilgtspējīgas rūpniecības nozares un pakalpojumus; aicina Komisiju izstrādāt jaunu pamatdirektīvu par darba ņēmēju informēšanu, uzklaušīšanu un līdzdalību, lai noteiktu obligātos Eiropas standartus, tostarp attiecībā uz pārmaiņu prognozēšanu; aicina arī pārskatīt Eiropas Uzņēmumu padomes (*EWC*) direktīvu, lai stiprinātu darba ņēmēju pārstāvju tiesības tikt informētiem un uzklaušītiem, jo īpaši pārstrukturēšanas procesos; uzskata, ka spēcīga rūpnieciskā pamata nodrošināšanai ir vajadzīgi vienlīdzīgi konkurences apstākļi ar spēcīgiem stimuliem inovācijai, augsti vides standarti un labi darba apstākļi; uzsver, cik svarīgi ir iesaistīt sociālos partnerus rūpniecības stratēģiju izstrādē;
50. aicina Komisiju palielināt Eiropas rūpniecisko un ražošanas jaudu, lai mazinātu atkarību; uzsver, ka ir svarīgi attīstīt tehnoloģisko suverenitāti un radīt Eiropas vērtību un darbvieta stratēģiskās rūpniecības jomās; uzsver, cik svarīga ir ES stratēģiskā autonomija un tās piegādes ķēdes noturība;
51. uzskata, ka ir svarīgi uzņēmuma jautājumu risināšanā iesaistīt darba ņēmējus, lai nodrošinātu ilgtspējīgu korporatīvo pārvaldību un novērstu stratēģisku preču trūkumu un ražošanas pārvietošanu; aicina Komisiju un dalībvalstis paredzēt vajadzīgos nosacījumus un prasības, lai līdz 2030. gadam ilgtspējīgas korporatīvās pārvaldības nolīgumi aptvertu vismaz 80 % uzņēmumu ar mērķi noteikt ar darba ņēmējiem saskaņotas stratēģijas, kas labvēlīgi ietekmētu vidisko, sociālo un ekonomisko attīstību, izmantojot pārvaldības praksi un klātbūtni tirgū, uzlabotu direktoru atbildību attiecībā uz ilgtspējas iekļaušanu uzņēmumu lēmumu pieņemšanā, kā arī veicinātu korporatīvās pārvaldības praksi, kura sekmē uzņēmumu ilgtspēju, cita starpā attiecībā uz korporatīvo ziņojumu sniegšanu, valdes atalgojumu, maksimālo algu attiecības starpību, valdes sastāvu un ieinteresēto personu iesaisti;
52. prasa izstrādāt direktīvu par saistošām cilvēktiesībām, uzticamības pārbaudi un atbildīgu uzņēmējdarbības veikšanu, tostarp par darba ņēmēju tiesībām, piemēram, tiesībām uz biedrošanos, tiesībām uz koplīgumu slēgšanas sarunām, tiesībām uz veselību un drošību, sociālo aizsardzību un labiem darba apstākļiem, nosakot obligātas uzticamības pārbaudes attiecībā uz uzņēmumu darbību un to uzņēmējdarbības attiecībām, tostarp uz piegādes un apakšlīgumu ķēdēm; uzsver, ka šai direktīvai jānodrošina arodbiedrību un darba ņēmēju pārstāvju pilnīga iesaiste visā uzticamības pārbaudes procesā un jāgarantē tiesības attiecīgajā līmenī panākt koplīgumu par uzticamības pārbaudes politiku; uzsver, ka gan valstu darba inspekcijām, gan Eiropas Darba iestādei ir jāspēj veikt kopīgas pārbaudes visā ķēdē, iesniegt sūdzības un sniegt

atbalstu noteikumu ievērošanai attiecībā uz visiem ES uzņēmumiem un tiem uzņēmumiem, kas vēlas piekļūt iekšējam tirgum; aicina Komisiju pieprasīt, lai visi ES tirdzniecības partneri ratificētu Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) Konvenciju Nr. 81 (darba inspekcija) un Konvenciju Nr. 129 (darba inspekcija lauksaimniecības nozarē);

53. aicina Komisiju strādāt pie ekonomikas noturības, veicināt publiskās investīcijas stratēģiskās nozarēs un sociālās labklājības sistēmās, aizsargāt uzņēmējdarbību un MVU un nodrošināt sociālo progresu Eiropas Savienībā, izmantojot labi apmaksātas darbvietas; aicina Komisiju un dalībvalstis palielināt ekonomikas noturību, konkurētspēju un sagatavotību turpmākām krīzēm, lai radītu uzņēmējdarbībai labvēlīgu vidi, kas palīdzēs piesaistīt ieguldījumus un uzņēmējus, un nodrošināt tainīgu un sociālu ES ar tādām darbvietām, kas nodrošina cilvēka cienīgu dzīvi, nevienu neatstājot novārtā, un vienlaikus ievērot dalībvalstu subsidiaritāti; aicina dalībvalstis samazināt administratīvo slogu uzņēmumiem, īpašu uzmanību pievēršot MVU, kas ir Eiropas ekonomikas mugurkauls;
54. aicina Komisiju savos ieteikumos iekļaut aicinājumu visām dalībvalstīm ieguldīt sociālajā ekonomikā un aprītes ekonomikā ne tikai to darbvietu radīšanas potenciāla dēļ, bet arī tādēļ, ka tās veicina iekļaujošu ekonomikas atveseļošanu un zaļo pārkārtošanos;
55. uzsver, ka ir jānovērš prasmju plaisa un prasmju nepietiekamība Eiropas Savienībā, lai novērstu sastrēgumus darba tirgū; norāda, ka dažas no šīm atšķirībām kavē ražīgumu un ekonomikas izaugsmi un attur darba ņēmējus no ienākšanas darba tirgū; uzsver, ka ir jāpārveido un jāmodernizē apmācība, formālā un neformālā izglītība, kā arī jāuzlabo karjeras attīstības atbalsts, digitālo prasmju apguve un izglītība, kā arī jāveicina profesionālā apmācība un mūžizglītība; pauž bažas par to, ka ir jāuzlabo digitālās prasmes Eiropas Savienībā atbilstīgi nākotnes darba tirgu vajadzībām, par ko cita starpā liecina IT speciālistu trūkums; uzsver arī digitālo pamatprasmju nozīmi sociālajā iekļaušanā, tostarp vecāka gadagājuma cilvēkiem un cilvēkiem, kas dzīvo attālos reģionos; uzsver, ka ir svarīgi koncentrēties uz profesionālo izglītību un apmācību, pārkvalifikāciju, prasmju pilnveidi un mūžizglītības turpināšanu saistībā ar divkāršo digitālo un zaļo pārkārtošanos un ieguldīt tajā visos izglītības līmeņos, īpašu uzmanību pievēršot meiteņu un sieviešu *STEM* prasmēm; šajā sakarībā atgādina, ka ir jānodrošina visiem darba ņēmējiem vienlīdzīga piekļuve apmācībai; prasa padarīt ES izglītības sistēmas saskaņotākas un plašāk atzīt kvalifikācijas; uzsver, ka ir jāizveido tīklotā vide izglītības un augstākās izglītības iestādēm, profesionālās apmācības centriem un darba devējiem, kas kopīgi strādā pie tā, lai prognozētu un apmierinātu darba tirgus turpmākās vajadzības; uzsver, ka, ņemot vērā darbaspējīgā vecuma iedzīvotāju skaita samazināšanos, ir būtiski veikt pasākumus, lai darba tirgū iesaistītu vairāk cilvēku; uzskata, ka migrantu integrācija darba tirgū var pozitīvi ietekmēt darbaspēka piedāvājumu, samazināt darbaspēka trūkumu un veicināt augstāku nodarbinātības līmeni; uzskata, ka tas ir jāapvieno ar citiem pasākumiem; uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt veselīgāku darba mūžu, uzlabot darba apstākļus un labāk pielāgot darba tirgu mainīgajām darba ņēmēju vajadzībām viņu dzīves laikā;
56. aicina Komisiju Eiropas pusgada procesā par prioritāti noteikt ilgtermiņa aprūpes reformu un ieguldījumus tajā, kā arī nepieciešamību pēc kvalitatīvas, pieejamas, cenas ziņā pieņemamas un pienācīgas ilgtermiņa aprūpes, kas koncentrējas uz kopienā

balstītiem, uz cilvēkiem orientētiem un iespēcinātiem aprūpes pakalpojumiem, kuri atbilst cilvēku vajadzībām un ir pieejami personām ar zemākiem ienākumiem; norāda, ka ieguldījumi ilgtermiņa aprūpē ir iespēja radīt darbvietas; uzsver, ka ir svarīgi pievērst uzmanību tam, lai tiktu radītas kvalitatīvas darbvietas ar pienācīgām algām un darba apstākļiem;

57. uzsver, ka investīcijas progresīvu digitālo tehnoloģiju ieviešanā un pētniecības un inovācijas jomā ir būtiski svarīgas, īstenojot turpmāku ekonomikas politiku digitālās pārkārtošanās pārvaldībai; mudina Komisiju un dalībvalstis novērst digitālo investīciju trūkumu gan publiskajā, gan privātajā sektorā, īpašu uzmanību pievēršot MVU atbalstam;

V nodaļa

58. uzsver — lai nodrošinātu taisnīgu pārkārtošanos, mums ir jārisina un jāizmanto problēmas un iespējas, kas rodas mūsu mērķu sasniegšanā; uzskata, ka ir jāpanāk, ka pārkārtošanās uz oglekļneitrālu ekonomiku ir taisnīga, sociāli taisnīga un neatstāj novārtā ne darba ņēmējus, ne vietējās kopienas; uzsver, ka būtu jāsauglabā darbvietas un jāuzlabo darba apstākļi, pamatojoties uz sociālo tirgus ekonomiku ar spēcīgu pētniecību un inovāciju jauno tehnoloģiju jomā; uzskata, ka zaļā un digitālā pārkārtošanās būtu jāīsteno taisnīgi un iekļaujoši un tai būtu jārada ilgtspējīgāka un konkurētspējīgāka Eiropa, kurā tiek cienīti darba ņēmēji un viņiem tiek sniegtas iespējas uzplaukt; norāda, ka saskaņā ar Komisijas 2021. gada pavasara ekonomikas prognozi paredzams, ka publiskās investīcijas 2021. un 2022. gadā palielināsies salīdzinājumā ar 2019. gada rādītājiem;
59. piekrīt SDO definīcijai, ka taisnīga pārkārtošanās uz ilgtspējīgu attīstību ir tāda uz cilvēku orientēta pieeja nodarbinātības nākotnei, kas pārveido ekonomiku un sabiedrību, palielina pienācīgas kvalitātes nodarbinātības iespējas visiem, samazina nevienlīdzību, veicina sociālo taisnīgumu un atbalsta nozares, darba ņēmējus un kopienas;
60. atgādina par Eiropas, valstu un nozaru sociālo partneru izšķirošo nozīmi pārmaiņu prognozēšanā; uzsver, ka visos lēmumu pieņemšanas līmeņos ir cieši jāiesaista arodbiedrības un darba ņēmēju pārstāvji, lai nodrošinātu efektīvu un taisnīgu pārkārtošanos; uzsver darba koplīguma slēgšanas sarunu izšķirošo nozīmi visaugstāko arodveselības un darba drošības standartu nodrošināšanā, attiecīgo prasmju attīstīšanā un pārmaiņu stratēģiskajā prognozēšanā; uzsver, ka Eiropas un starptautiskās cilvēktiesības garantē visiem darba ņēmējiem tiesības apvienoties, dibināt arodbiedrības un iestāties tajās, iesaistīties darba koplīguma slēgšanas sarunās, kolektīvi rīkoties, lai aizstāvētu savas tiesības, un saņemt aizsardzību saskaņā ar koplīgumiem neatkarīgi no viņu nodarbinātības statusa; aicina dalībvalstis atcelt visus valsts tiesību aktus, kas kavē darba koplīguma slēgšanas sarunas, tostarp nodrošinot, ka arodbiedrībām ir piekļuve darba vietām organizēšanas, informācijas apmaiņas un apspriešanās nolūkā, stiprinot darba ņēmēju pārstāvību;
61. aicina Komisiju un dalībvalstis atbalstīt iniciatīvas, kas paredz samazināt nevienlīdzību un aizsargāt pienācīgus darba apstākļus visiem; uzsver, ka tāldarbā ir jābūt tiesībām atslēgties, ir jānodrošina psiholoģiskā labbūtība darbā un darba aizsardzība; aicina nodrošināt darba ņēmējiem augstvērtīgas darbvietas un līdz ar to arī stiprināt sociālo

partneru lomu un darba koplīguma slēgšanas sarunas; atzinīgi vērtē un aicina ātri pieņemt Komisijas priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par platformu darbinieku darba apstākļu uzlabošanu; atzinīgi vērtē to, ka ir ieviesta vienkārša prezumpcija par darba attiecībām, pamatojoties uz šajā direktīvā paredzētajiem faktu prioritātes principiem attiecībā uz visām personām, kas strādā digitālajās darba platformās; uzskata, ka ir būtiski nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus un to, ka platformām piemēro tāds pašus darba tirgus noteikumus kā tradicionāliem uzņēmumiem; aicina Komisiju nodrošināt, ka digitālās platformas izmanto pārredzamus, nediskriminējošus un ētiskus algoritmus; uzsver cilvēka darba attiecību un cieņas nozīmi darba vietā un uzskata, ka ir būtiski, lai algoritmisko pārvaldību veiktu cilvēki, kas šo sistēmu uzraudzītu, un lai viņu lēmumi būtu atbildīgi, apstrīdami un attiecīgā gadījumā atgriezeniski;

62. aicina dalībvalstis stiprināt izpildi un apkarot pagaidu darba aģentūru ļaunprātīgo praksi; aicina Komisiju noteikt ES mēroga publiskā iepirkuma sertifikāciju par obligātu un šim nolūkam izveidot sociālo reģistru; atgādina, ka sociāli atbildīgs publiskais iepirkums var būt nozīmīgs, lai radītu nodarbinātības iespējas, pienācīgas kvalitātes nodarbinātību, sociālo un profesionālo iekļaušanu un labākus apstākļus neaizsargātām grupām; uzsver, ka dalībvalstīm būtu jāfinansē reformas šajā jomā, tostarp izmantojot ANM, lai iepirkuma noteikumus padarītu dinamiskākus un pārredzamākus, ņemtu vērā sociālos un darba tirgus mērķus un jo īpaši veicinātu sociālās ekonomikas uzņēmumu piekļuvi publiskajam iepirkumam saskaņā ar sociālās ekonomikas rīcības plānu;

o

o o

63. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.

PASKAIDROJUMS

Ņemot vērā Eiropas ekonomisko situāciju un Covid-19 pandēmijas sekas, šis ziņojums ir jo īpaši vērtīgs. Tādēļ referentam ir ļoti būtiski, lai šo ziņojumu atbalstītu visas politiskās grupas un lai tas sasniegtu plašāku auditoriju.

Tāpēc nozīmīguma, mērķu un skaidrības ziņā šis ziņojums atšķiras no iepriekšējiem ziņojumiem. Eiropas un pasaules tirgus ļoti ietekmēja ne tikai Covid-19, bet arī klimata krīze, mākslīgā intelekta attīstība un pieaugoša nelīdzsvarotība starp sociālo regulējumu un tirgus ekonomiku, kuru norisi sekmē visai negatīvi mehānismi.

Ņemot vērā, ka Eiropa un tās tirgi piedzīvojuši dažādu līmeņu attīstības procesus, kuri ir jāturpina, ar šo ziņojumu arī noraida Pasaules Ekonomikas foruma iniciatīvu, tā dēvēto *Great Reset* [Lielā atiestate], kuras mērķis ir transformēt globālo ekonomiku un sabiedrību pēc Covid-19 pandēmijas.

Referents piekrīt, ka daudzi citi ar šo tematu saistītie ziņojumi savā pieejā ir starpdisciplināri. Viņš skaidri pauž, ka šis ziņojums ir papildinošs daudzos līmeņos, ka ir jāievēro Stabilitātes un izaugsmes pakts un jāsauglabā atsevišķu dalībvalstu budžeta elastība, vienlaikus ievērojot subsidiaritātes principu un Eiropas daudzveidību. Šajā ziņojumā ietverti ļoti konkrēti konstatējumi, kas ir ļoti svarīgi dzīvotspējīgai, noturīgai un ilgtspējīgai Eiropas ekonomikai.

I nodaļā pausts aicinājums vairāk uzsvērt un finansēt ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi. Ņemot vērā, ka Eiropas valstu budžeta līdzekļi ir krietni patukšoti, mums jārod jauni un labāki finansēšanas veidi.

Ar ekonomikas programmām un obligātiem fondiem nepietiks, lai nodrošinātu dzīvotspējīgu, ilgtspējīgu un ilgtermiņa ekonomikas atveseļošanu, kā arī stabilus tirgus, kas būtu noturīgāki pret turpmākām krīzēm. Par ilgtspējīgas ekonomikas izaugsmes mērķi mums jānosaka spēja pēc iespējas labāk pārvarēt turpmākās krīzes, nodrošināt tirgu darbību un paplašināt infrastruktūru, vienlaikus panākot klimatam draudzīgu pieeju.

Šim nolūkam ir izstrādāta mērķobligāciju sistēma. Referents iesaka Komisijai to attiecīgi pārskatīt un ieviest.

Skaidrojot sistēmu, ir jānorāda, ka referents iebilst gan pret lielākām dalības iemaksām eurozonas budžetā, gan pret vispārēju valsts parāda kopieniskošanu, izmantojot eiroobligācijas. Referents uzskata, ka saprātīga pieeja ir reformēt ECB obligāciju iegādes programmu.

ECB jābūt iespējai iegādāties ES emitētas obligācijas. ES emitētu (aizņēmuma) obligācijas, kas, piemēram, ietvertu Eiropas ekonomiskos pasākumus vai ļautu finansēt Eiropas bērnu izmaksu pabalstus. Nevajadzētu finansēt valstu pasākumus. Lai gūtu kopēju labumu, šajā programmā — solidāri un atsevišķi — jāiekļauj tikai kopīgi Eiropas pasākumi. (Aizņēmuma) obligācijas nav tirgojamas. Institūcijas un privātie ieguldītāji nevar iegādāties obligācijas. Šīs obligācijas drīkst turēt tikai ECB. Tajās ietvertas nevis procentu likmes, bet gan atmaksāšanas datums. Visas dalībvalstis, kuras piedalās obligāciju emitēšanā, ir atbildīgas par atmaksāšanu. Dalībvalstis attiecīgi ir atbildīgas tikai par savu daļu. Neatmaksāšana var būt iemesls, lai

noraidītu dalību nākotnes emisijās. Solidaritātes labad visām dalībvalstīm jāpiedalās (aizņēmuma) obligācijās. *De facto* dalībvalstis vienojas:

- par mērķi (apkarot bērnu nabadzību, izmantojot Eiropas bērnu izmaksu pabalstus); (cīnīties pret bezdarbu, izmantojot saīsināta darba laika pabalstus/ekonomiskus pasākumus) utt.;
- (aizņēmuma) obligācijas apmēru;
- atmaksāšanas datumu;
- iespējamiem priekšnosacījumiem (reformām) arī (līdz)emisijas valstīm, kā arī;

par to, lai ECB, pamatojoties uz saviem kritērijiem (piemēram, iepriekšējo maksājumu reģistriem, juridisko pārbaudi u. c.), izlemtu, vai emitēto (aizņēmuma) obligāciju var iegādāties. ECB lēmumu pieņemtu neatkarīgi. Nav garantijas, ka (aizņēmuma) obligācijas faktiski var izplatīt. (Aizņēmuma) obligācijas var iegādāties tikai ECB, kas tai ļauj kontrolētā veidā iepludināt naudu kopējā ekonomikā un to neutralizēt atmaksāšanas brīdī. Tā kā kreditore ir vienīgi ECB, vēlāka atteikšanās no pieprasījuma ir pilnībā iespējama. Šāds aizņēmuma obligāciju veids paplašina politisko darbības jomu, vienlaikus saglabājot Eiropas Centrālās bankas neatkarību.

II nodaļā parādīta saikne starp vidi un veselību, kā arī nepieciešamie preventīvie pasākumi arodmedicīnas jomā. Slimības dēļ zaudētās dienas atstāj negatīvu ekonomisko ietekmi uz ražošanu, ražošanas izmaksām, kā arī tirdzniecību un pakalpojumiem.

III nodaļā uzsvērts, ka kopumā konverģence starp Eiropas valstīm ne tikai ir apstājusies, bet aizvien palielinās iedzīvotāju ienākumu atšķirības starp ziemeļu un dienvidu reģioniem. Tā rezultātā subjektīvā nabadzība visu laiku ir augsta, un arī objektīvie nabadzības rādītāji saglabājas ļoti augstā līmenī.

Tāpēc nākotnes ekonomikas programmas katrā ziņā obligāti jāmērķē uz pirkjspēju. Tādējādi tās kļūs pilnībā efektīvas Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadā: 2022. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģijas nodarbinātības un sociālie aspekti.

Lai stabilizētu ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi, pirkjspējas pieaugumam parasti seko atbilstīgs ražīguma pieaugums. Viena no šā procesa sekām ir mazāks saīsināta darba laika pielietojums un mazāks bezdarbs, kas rada ievērojamus izmaksu ietaupījumus. Ja palielinās patēriņš, var sagaidīt arī lielākus nodokļu ieņēmumus dalībvalstīs. Ņemot vērā visus aspektus, pirkjspējas palielināšanās ne tikai mazina pieaugošo nabadzības risku, bet šo risku arī aktīvi ierobežo. Līdz ar to III nodaļā ierosināts ieviest bērnu izmaksu pabalstu “25/25”, kas ir izskaidrots turpmāk.

Dzīve kopumā ir kļuvusi straujāka, dinamiskāka un sarežģītāka. Ģimenes ar bērniem kļūst aizvien nabadzīgākas. Daudzi vecāki vairs netiek galā un ir pārslogoti. Pieaug konflikti. Šo procesu ietekmē, piemēram, palielinās vardarbība ģimenēs. Visā Eiropā strauji pieaug bērnu pamešana novārtā, ļaunprātīga izmantošana un atstāšana bez atbalsta. Lai to novērstu, ir jāīstojas izlēmīgi. Eiropai aktīvi, tieši un ģimenes mērogā jācīnās pret bērnu nabadzību.

Ģimenes ir mūsu Eiropas sabiedrības stūrakmens, kas veido to, kā mēs visi sadzīvojam, un nodrošina Eiropas nepārtrauktību. Tikai spēcīgas ģimenes var veidot spēcīgu sabiedrību, kura spēj noturēties, saskaroties ar globālo konkurenci. Lai īstenotu Garantiju bērniem, referents uzskata, ka ir jāievieš Eiropas bērnu pabalsts “25/25”, ko faktiski vajadzēja izdarīt jau agrāk.

Šos papildu līdzekļus Eiropas bērniem nevar kompensēt ar citiem pabalstiem. Galīgajā ziņojumā "Priekšizpēte par Garantiju bērniem", ar ko Eiropas Komisija nāca klajā 2020. gada martā, sīki izskaidrots spēkā esošais juridiskais pamats un pienākumi. Ar šo Eiropas bērnu pabalstu "25/25" tiek ieviests ilgtspējīgas ekonomiskās attīstības projekts. Ģimenes tādējādi dos papildu naudu skaidras naudas aprites ciklā, sniedzot tiešu un netiešu labumu arī visiem eiropiešiem.

Summa 50 EUR apmērā ir jāpiešķir par katru Eiropā dzimušu bērnu, kura vecāku ienākumi ir mazāki par attiecīgās dalībvalsts vidējiem ienākumiem. No šīs summas 25 EUR piešķirtu par katru bērnu (tiešs maksājums no dalībvalstu ģimeņu fondiem) un 25 EUR par katru bērnu iemaksātu, lai izveidotu jaunu Eiropas ģimenes konsultantu tīklu, kuri aktīvi strādās ar ģimenēm vietējā līmenī.

Eiropas ģimenes konsultants nozīmē:

- Eiropas klātbūtni ģimenē, kas ļauj labāk identificēties ar Eiropu;
- saikni starp ģimenēm, atbalsta struktūrām un kopienām Eiropas paspārnē;
- profilaktisku atbalstu ģimenēm no grūtniecības līdz bērna pilngadībai, kas būtu individuāli pielāgots ģimenēm kā kopienai;
- problēmu agrīnu apzināšanu (pārmērīgas prasības, pamešana novārtā, ļaunprātīga izmantošana, vardarbība ģimenē, bērnu attīstības traucējumi u. c.);
- risinājumus, kas ietver gan tagadējās atbalsta struktūras, gan šo struktūru individuālu tīklošanu ar ģimenēm.

Padarot Eiropas Savienību ģimenēm draudzīgāku, Eiropā atkal dzims vairāk bērnu, un ģimeņu stiprināšana nozīmē visas sabiedrības stiprināšanu.

IV nodaļā īpaša uzmanība pievērsta ilgtspējīgai ekonomikas izaugsmei, ko panāktu, "reeiropēizējot" svarīgas ražošanas vietas, piemēram, pusvadītāju tehnoloģiju, medicīnas preču, zāļu un higiēnas preču ražotnes, kam būtu saīsinātas piegādes ķēdes, un tā varētu attīstīt un paplašināt nodarbinātības sektorus. IV nodaļā referents pievēršas arī prasmju trūkuma ietekmei un aizvien lielākajai izglītības, inovācijas un pētniecības nozīmei. Šīs jomas ir sociāli pieņemamas nodarbinātības pīlāri Eiropā.

V nodaļa veltīta ilgtspējīgai ekonomikas izaugsmei, ko panāktu uzlabojot ražošanas, pakalpojumu un tirdzniecības principus.

Raugoties no Eiropas sociālās nodarbinātības politikas perspektīvas, tas jo īpaši nozīmē, ka sertifikācijai sociālā ziņā tiek piemērota ģimenei draudzīga pieeja, ilgtspēja, klimatdraudzīgums, algu pārredzamība un nodarbinātības sociālās pamatvērtības. Šie principi attiecīgi jākodificē un jāpieņemo publiskiem un Eiropas mēroga iepirkumu konkursiem un jāizmanto, lai veicinātu ilgtspējīgu, sociāli pieņemamu nodarbinātību un ekonomikas izaugsmi.

INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU ATBILDĪGAJĀ KOMITEJĀ

Pieņemšanas datums	28.2.2022
Galīgais balsojums	+: 15 -: 11 0: 29
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Marc Angel, Dominique Bilde, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtē, Milan Brglez, Sylvie Brunet, Jordi Cañas, David Casa, Leila Chaibi, Ilan De Basso, Margarita de la Pisa Carrión, Jarosław Duda, Estrella Durá Ferrandis, Rosa Estaràs Ferragut, Nicolaus Fest, Loucas Fourlas, Cindy Franssen, Helmut Geuking, Elisabetta Gualmini, Alicia Homs Ginel, France Jamet, Agnes Jongerius, Radan Kanev, Ādám Kósa, Stelios Kypouropoulos, Katrin Langensiepen, Miriam Lexmann, Elena Lizzi, Giuseppe Milazzo, Sandra Pereira, Kira Marie Peter-Hansen, Dragoş Pîslaru, Manuel Pizarro, Dennis Radtke, Elżbieta Rafalska, Guido Reil, Daniela Rondinelli, Mounir Satouri, Monica Semedo, Michal Šimečka, Beata Szydło, Eugen Tomac, Romana Tome, Marie-Pierre Vedrenne, Marianne Vind, Maria Walsh, Stefania Zambelli, Tatjana Ždanoka, Tomáš Zdechovský
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Konstantinos Arvanitis, Alin Mituța, Evelyn Regner, Eugenia Rodríguez Palop, Véronique Trillet-Lenoir, Anna Zalewska

ATBILDĪGĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA

15	+
PPE	David Casa, Jarosław Duda, Loucas Fourlas, Cindy Franssen, Helmut Geuking, Stelios Kypourouopoulos, Maria Walsh
Renew	Sylvie Brunet, Jordi Cañas, Alin Mîtuța, Dragoș Pîslaru, Monica Semedo, Michal Šimečka, Véronique Trillet-Lenoir, Marie-Pierre Vedrenne

11	-
ECR	Margarita de la Pisa Carrión
ID	Dominique Bilde, Nicolaus Fest, France Jamet, Elena Lizzi, Guido Reil, Stefania Zambelli
NI	Ádám Kósa, Daniela Rondinelli
PPE	Radan Kanev
The Left	Sandra Pereira

29	0
ECR	Giuseppe Milazzo, Elżbieta Rafalska, Beata Szydło, Anna Zalewska
PPE	Rosa Estaràs Ferragut, Miriam Lexmann, Dennis Radtke, Eugen Tomac, Romana Tomc, Tomáš Zdechovský
S&D	Marc Angel, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Ilan De Basso, Estrella Durá Ferrandis, Elisabetta Gualmini, Alicia Homs Ginel, Agnes Jongerius, Manuel Pizarro, Evelyn Regner, Marianne Vind
The Left	Konstantinos Arvanitis, Leila Chaibi, Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Katrin Langensiepen, Kira Marie Peter-Hansen, Mounir Satouri, Tatjana Ždanoka

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas